

УКРАЇНА, БІЛОРУСЬ І АРГЕНТИНА ПРИНЯТІ В СКЛАД ОБ'ЄДНАНИХ ДЕРЖАВ

Понеділок 30. квітня був днем безупинної дипломатичної активності серед делегатів на конференцію в Сан-Франциско. Головну роль грали три держави, а це Совети, Америка й Англія. Вислід торгів, переговорів і втівертого поступування такий:

Перше: Як Екзекутивний Комітет так і Комітет Проводу конференції рішив одногослосно запросити Україну й Білорусь до участі в конференції. Опісля прийнято одногослосно на повній конференції внесок, щоб запросити обі республіки.

Друге: Екзекутивний Комітет, складений, як звісно, із 14 членів, рішив 3 голосами проти 9 запросити Аргентину на конференцію. Китай не голосував, а Чехо-Словаччина, Югославія й Советська Росія голосували проти допущення Аргентини. Після цього председник советської делегації Вячеслав Молотов відкликався до Комітету Проводу і на засіданні цього комітету, складеного з 46 членів рішено 29 голосами проти 6 запросити Аргентину. Молотов поставив внесок, щоб відложити запрошення Аргентини на кілька днів і відкликався до повної конференції. На зібранні повної конференції відкинули догадання Молотова 28 голосами проти 7, а після того рішили 31 голосами проти 4 запросити Аргентину.

Молотов пробував ще раз добитися запрошення польського варшавського уряду на конференцію, коли мала рішатися справа Аргентини, але ця справа перепала.

Польське послання до конференції.

У Сан-Франциско перебуває польський посол до Злучених Держав Ян Цехавовскі. Хоч він не допущений як делегат Польщі до засідань конференції, він зголосив іменем лондонського польського уряду поправки до плянового чарту міжнародної організації. Поправки поміщені в довгий послання цього уряду до конференції. Наче для спротиву проти цього послання голова Польської Робітничої Ради в Америці і председник Американського Слов'янського Конгресу, Леон Кшишчик, відбув пресову конференцію в готелю Фермавіт, де приміщена американська делегація і тоді заявив, що він має послання від зорганізованого польського робітництва з Варшави, в якому знаходиться повна підтримка для варшавського уряду.

ПАЙКИ НА ЦУКОР ЗНИЖЕНІ НА ЧЕТВЕРТИНУ.

Офіс Військових Інформацій проголосив в імені Бюро Адміністрації Цін, що припаси цукру в Злучених Державах є дуже незначні й тому треба обнизити пайки на видавання цукру на одну четвертину. Отже пайки на цукор номер 36, які тепер знаходяться в руках господарів, мають вистарчити на чотири місяці замість на три, а дальші значки не будуть важні перед днем 1. вересня. Так само кількість цукру, призначена на варення овочів, буде зменшена до 70 відсотків.

УРЯД ЗАБОРОНЮЄ СТРАЙК В КОПАЛЬНЯХ ТВЕРДОГО ВУГІЛЛЯ.

Військова Рада Праці у Вашингтоні видала наказ председникови майнерської Юні Джанови Луїсови, щоб він не допустив до страйку робітників у копальнях твердого вугілля, як це він був заповів перед кількома днями. У міжчасі йдуть переговори між власниками копалень твердого вугілля й майнерською юнією про відновлення контракту, який скінчився з днем 30. квітня.

РОЗПОЧАЛИ ПРОДАВАТИ БОНДИ СЕМОЇ ПОЗИЧКИ.

Добровольці, що назвали себе Бригадами Сильної Зорі в Нью-Йорку так перенялися своєю місією що вже розпочали продаж бондів Семої Позички. Урядово кампанія за Сему Державну Позичку має розпочатися в половині місяця травня. Бондова Бригада зорганізована на військовий лад, з рядовиками, офіцерами, полковниками й генералами. Ранга залежить від кількості проданих бондів. На місто Нью-Йорк припадає продаж бондів на суму \$3,417,420,000.

НОВИЙ ДОРАДНИК ПРЕЗИДЕНТА.

Президент Гері С. Труман назначив своїм урядовим дорадником Едварда Д. Мек Кіма з Омаги, в стейті Небраска. Мек Кім був на війні разом із Труманом, опісля його помічником у виборчих кампаніях. Він займав становище директора в товаристві забезпечення.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,

чому не користати з оголошень знаменитих нагод для зарібку, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі“?

Делегація Українського Конгресового Комітету в Сан Франциско

Телеграма з Сан-Франциско до „Свободи“: У зв'язку з міжнародною конференцією в Сан-Франциско розпочала цього понеділка працю для допомоги українському народові й українській справі прибувши тут Делегація Українського Конгресового Комітету Америки. В склад цієї Делегації входять такі особи: Степан Шумейко, Богдан Катамай, проф. Олександр Грановський та Іван Петрушевич.

АМЕРИКА НЕ ПРИЗНАЄ АВСТРИЙСЬКОГО УРЯДУ ПІД ПОКРОВОМ МОСКВИ

Департамент стейту у Вашингтоні проголосив, що не признає нового тимчасового уряду Австрії, настановленого Советами. На чолі уряду стоїть д-р Карло Ренер. Урядуючий секретар стейту Джозеф С. Гриваніяв, що Америка йде в цій справі агідно з Англією й вичікує спільної дії Аліантів. Він сказав, що Совети, повідомивши Америку 27. квітня про намір створити уряд під проводом д-ра Ренера, але опісля не повідомили про переведення плану.

МОЛОТОВ ВІДКЛИКУЄТЬСЯ ДО СВІТОВОЇ ПРЕСИ ЗА ЛЬВІНСЬКИЙ УРЯД

Після цього, як перепали спроби советського міністра закордонних справ Вячеслава Молотова добитися допущення теперішнього польського уряду на конференцію у Сан-Франциско, а зате всупереч його волі Комісія Проводу конференції рішила запросити Аргентину до Об'єднаних Держав, Молотов запросив пашайду руку яких 600 кореспондентів на розмову до великої сали в своїм готелю і перед ними виголобив аргументи, чому він не годиться на допущення Аргентини. Він мав ін. згадав на закиди невідомого Ф. Д. Рузвельта, начеб то в Аргентині не було демократичного уряду. Проти Аргентини він видвинув справу Польщі, вичислив її заслуги і виказував несправедливість, коли Польщу не запрошують на конференцію, хоч прейсхід львівського уряду, що тепер у Варшаві, росте з дня на день.

Зпоміж кількох питань, поставлених до Молотова в цій справі, вирізнялося питання, чи між державами є яка різниця думок щодо постанов у Ялті про справу Польщі. На це Молотов відповів, що „як би не було питання в справі положення в Польщі, то тоді не треба було говорити про Кримське рішення... Отже ясно, що там є питання, які потребують вивчення“. Сказавши це, Молотов перепросив газетирів за те, що мусить кінчити, бо йде на повне засідання конференції.

КОНГРЕСОВА ПАЛАТА ЗА СВІТОВУ ОРГАНІЗАЦІЮ ХАРЧІВ

Палата репрезентантів у Вашингтоні прийняла 291 голосами проти 25 законопроект, щоб Злучені Держави взяли участь у створенні світової Харчової й Хліборобської Організації Об'єднаних Держав так, як це було ухвалено на першій конференції Об'єднаних Держав у Сан-Франциско, в стейті Вірджинія, 1943 р.

Вже й нацисти заповідають скорий кінець війни

Пораз перший нацистичний пропагандист сказав німецькому народові, що війна в Європі зближається до кінця. Мовляв, вона може скінчитися кожною хвилиною, „може навіть завтра“. За Стокгольм доноситься, що граф Бернадот вже має повноваження предложити зладу Німеччині від Гімлера всім трьом аліантським потугам, себто й Росії, котрій Гімлер передіше не хотів здавати Німеччині.

ІТАЛІЙСЬКІ ПАРТИЗАНИ СТРАТИЛИ ГРАЦІЯНА Й ЗНУЩАЮТЬСЯ НАД ТРУПОМ МУСОЛІНІЯ

Італійські партизани розстріляли маршала Родольфа Граціяна, безпощадного добувши його та команданта генерального штабу італійської армії.

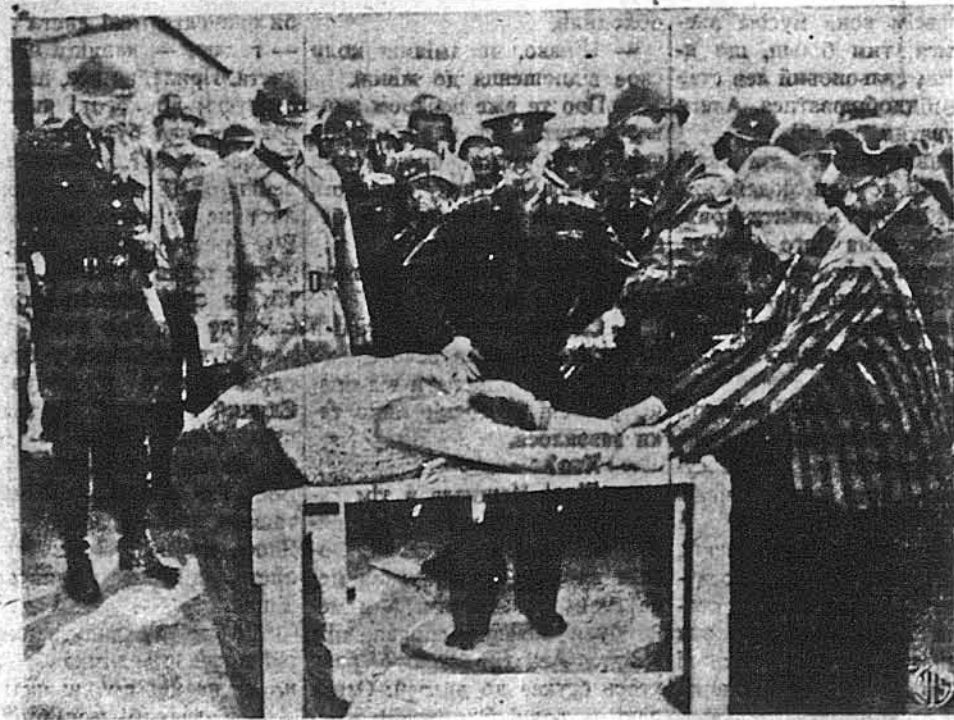
Тіло Мусолінія, його любовниці та його міністрів, розстріляних партизанами в околиці Мілану, піднято вже з болота Площі 15 Мучеників у Мілані та завішено коміть головою з залізного березня на газолінійній стації. Лише диктатора було побито чоботами глядачів до непізнання. Пізніше тіло знято та виставлено на публічний вид у відкритих трунах в трупарні.

Італійський уряд та італійські часописи похваляють розправу партизанів із зненавидженим диктатором. Тільки часопис Ватикану виступає проти цієї розправи як проти прояву загонистості.

БРИТАНІЯ НЕ ПРИЗНАЄ АВСТРИЙСЬКОГО УРЯДУ

Бритійський уряд не признає нового тимчасового уряду Австрії, що повстав там під проводом Карла Ренера під покровом Советів.

Британія стоїть на становищі, що такий уряд мав би повстати на основі порозуміння всіх Аліантів, або принаймні головних потуг.

ПРЕДСТАВЛЯЮТЬ РІЗНІ СПОСОБИ НАЦІСТІВСЬКИХ ТОРТУР.—По середині цього об'язку бачимо ген. Двайта Айзенговера, а докола нього інших високих, американських військових достойників, що приглядаються, якими способами нацисти тортурували свої жертви в концентраційних таборах, чи деінде. Останній зліва це ген. Патон, а біля нього стоїть ген. Бредлі.

ЧЕРВОНІ ВІВІСИЛИ „ПРАПОР ПЕРЕМОГИ“ НА РАЙХСТАГУ

Дві советські армії очищують Берлін з останків німецьких військ. Упадок Берліна, себто перехід цілого міста під окупацію советських військ, дождають кожної хвили. На будинку Райхстагу (німецького парламенту), в котрім Гітлер любив драматизувати свою ненависть до комунізму, Червона Армія на знак перемоги вивисила советський прапор.

У Чехословаччині Червона Армія заняла Моравську Остраву й Зілінку. На півночі Червона Армія ще далі здушила німецькі війська в „мішку“ над Балтиком і підсунула до Другої Бритійської Армії.

АМЕРИКАНЦІ НАБЛИЖАЮТЬСЯ ДО ІНСБРУКА.

Американська Сема Армія захопила Мінхен, столицю Баварії, по завзятім цілоденнім опорі німців та посунулася скорими маршами до Інсбруку, столиці Тиролю. Там вона заблокувала Бренерський провал, відтинаючи відворот німецьким військам в Італію до рідного краю. Ці операції вказують, що ослаблена Гітлером „національна редута“ не сповнила сподіваної служби.

НОВІ СТІЧІ АМЕРИКАНЦІВ З ЧЕРВОНОЮ АРМІЄЮ

Війська Дев'ятої Американської Армії стрінулися з військами Червоної Армії на північний схід від Десау, а Перша Армія зіткнулася з червоними військами коло Вітенбергу.

Кореспонденти, що бачили стрічу військ Дев'ятої Армії з червоними військами у селі Аполендорф, кажуть, що стріча була до нудів спокійна. Американці поводитися, гейби хотіли сказати: „Ну, і що з того?“, а росіяни відчувши цей настрій, відповідали подібним.

„НІМЕЦЬКА АРМІЯ В ІТАЛІЇ ВЖЕ НЕ ІСНУЄ“

Генерал Кларк, командант аліантських військ в Італії, заявив публічно, що німецька армія в Італії вже більше не існує як боева одиниця.

Американські війська ввійшли до Туріна, що лежить 80 миль від французької границі, після того як місто звільнили від ворога італійські партизани. На північ від Венеції південно-африканські війська заняли Тревизо, а американці заняли Озеро Гарда з віллею Мусолінія.

ЮГОСЛАВСЬКІ ПАРТИЗАНИ В ТРИЕСТІ

Югославські партизани маршала Тіта захопили адриатський порт Триєст, котрий від кінця першої світової війни належав до Італії. Це заставило італійський уряд Бономія зажадати від Аліантів відобрання Триєсту від Тіта і передачі його назад Італії.

ЗАХОПИЛИ ТАБОР У ДАХАВІ.

Американські війська захопили коло міста Дахава найстрашніший з нацистичних концентраційних таборів та, перестрілявши нацистичних сторожів табору, випустили на волю 32,000 мучених бранців. У перестрілці зо сторожами американцям помагали французькі й російські бранці, що втой час випадково працювали поза табором.

Саме перед захопленням табору аліантськими військами нацисти перевезли з нього в інший табір ряд визначних бранців, як Сталінового сина Якова, що попав у німецький полон у 1941. році, австрійського канцлера Шушніга й його жінку, пруського князя Фредерика Леопольда, Німелера, німецького лютеранського проповідника, що був арештований нацистами за проповідування проти нацистів.

Аліантські окупаційні війська заставляють німецьких цивільних людей відвідувати німецький концентраційний табір у Ляндсбергу та оглядати там тіла бранців, загодованих на смерть. Аліантські розслідуники мають докази, що декотрих бранців спалено, коли вони ще були живі.

ЗАНЯЛИ ЩЕ ОДНО ЛЕТНИЩЕ НА ОКІНАВІ.

По завзятих боях американські війська на острові Окінаві очистили з японців ще одно летнище, та саме Мачінато.

Американські війська на філіппинському острові Мінданао посунулися з міста Дігоса десять миль та та найшлися 17 миль на полудне від Давао. Остров Талікуд, що лежить коло Давао, захопили філіппинські партизани.

СОВЕТСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ТРАКТУВАННЯ РОСІЯН АЛІАНТАМИ.

Ген. Голіков, голова советської репатріаційної комісії, заявив у Москві в розмові з представниками „Тассу“, що західні Аліанти трактують советських громадян, визволених ними при наступі своїх військ у Німеччині, не як громадян союзницьких країн, але як ворогів. Казав теж, що польські іміграційні круги розпускають пропаганду серед советських громадян не вертатися домів, бо мовляв советський уряд буде їх трактувати як зрадників.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRYANT 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подписки: число три центи		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
Число з суботи (з англійською мовою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На шість місяців	\$1.50	Six months	\$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Address: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ГРОМАДЯНСЬКІ ВОЛЬНОСТІ

Зприводу сан-франсисської конференції підносяться з багатьох сторін домагання за охорону людських прав. Вже між пропозиціями в Домбартон Овксі прийнято між іншим пропозицію поширити пошану для людських прав і основних свобод; тепер багато людей і організацій підносять домагання, аби сан-франсисська конференція зробила наступний логічний крок у цьому напрямі та створила при майбутній міждержавній організації для забезпечення спеціальну постійну комісію для людських прав; одночасно конференція мала би сформулювати ці особисті свободи в одну цілість, так звану "інтернаціональну хартію свобод", яка мала би обіймати такі засади, як свобода віри, рівність народностей, як також подати провладу, якою можна би таких прав перед інтернаціональною встановою добиватися.

Люди й встанови, що висувують тепер такі домагання, розуміють дуже добре труднощі, з якими така справа може стітнуватися. Ці труднощі є всі свого, спеціального характеру. В засаді Об'єднаної Держави годяться на суцільні людські права. Вони певно не противились би дати висказ загальним засадам, але на цьому все могло б і кітнється. На подробичні дефініції свобод конференція певно не піде. Передусім тому, що між членами конференції є багато, які признають ці свободи тільки нешироко, а при формулюванні свобод важко було би добитися одностайності, якої в таких справах треба.

Навіть якщо до цього дійшло, що справді такий чартер був зладжений і він був усіма прийнятий, то труднощі виринули би пізніше при переведенні його в життя. Коли саме прийдесться якійсь стороні, що себе вважає кривдженою, добуватися признання свого права на свободу, треба буде при тому виступати проти порушувачої держави, а ця, як це було звичайно, буде боронитися проти цього як проти порушення своєї державної суверенності.

Розуміючи ці труднощі, деякі круги згори радять не добуватися формулювання інтернаціональної хартії свобод, а добуватися зате створення агенції, яка в своїй акції для захорони громадянських свобод співпрацювала би з суверенними державами, а не йшла проти них. Така агенція брала би під увагу такі права про свободу, які в даній державі існують, і виступала би в обороні цих прав не порушувачою нічим державною суверенності.

Така агенція могла би студіювати стан свобод у різних краях та подавати їх до публічного відома. Вона могла би з'являтися перед законодавчими тілами з відповідними пропозиціями. Їй можна би навіть надати право подавати петиції. Такими й тим подібними засобами така агенція могла би зробити часом велику службу для поширення основних людських прав, спопуляризувати їх справу в цілому світі так, що остаточно, колиш у майбутньому, ближньому або дальшому, можна би приступити до справжнього сформулювання людських свобод у всему світі та створення інтернаціонального трибуналу для охорони людських свобод у кожній державі, не оглядаючися вже на державну суверенність.

Конець Мусоліні

В дрібному селі в північній Італії закінчив життя від розстрілу італійськими партизанами чоловік, що через два-три літ з верхом був несподіваним диктатором італійської держави. Людей, що доконали розстрілу, певно ніхто не потягне за те до відповідальності, як це видно з того, що люди, які оглядали тіло вбитого, хотіли упевнитися не в тому, що обвинувачені будуть покарані, а в тому, що вони не справляють убитому похорону, який належить усякій звичайній людині. Тіло Мусоліні скинуто з трюку на публічній площі в великій місті Мілані, де населення приходить не віддати йому останню прислугу, а аби його збешестити. Якби таке трапилося ширше невідомій людині, то й це була би знаменна подія. Десять разів замітніша вона, коли такий кінець стріну людину, що відіграла в історії таку роль, яку відіграла жертва події Мусоліні.

Виринув на широку світову арену Мусоліні під кінець 1922 р., коли зорганізований ним рух ветеранів добився від італійського короля встановлення Мусоліні головою уряду, а Мусоліні захопив для себе диктаторську владу, оперту на грубий сил цієї організації. Мусоліні тоді здивував усяку опозицію проти себе й свого фашизму рейдами, паленнями, побидами, насильним залякуванням людей караткою. Не завагався навіть вжити скрито-вбивства, коли треба було усунути головного противника, соціалістичного провідника Матеотія.

З часом Мусоліні віддав увесь італійський уряд у руки фашистської партії. Коли Мусоліні починав організувати фашистський рух, він вступив з класичною боротьбою проти комунізму. Захопивши владу, він почав акцію проти всіх партій, що перетворив Італію на край, у якому, як у советах, признається тільки одна, урядова партія. Він звертався й проти церкви, поки не побачив, що йому краще було мати церкву по своїм боці. Тоді він розвів злагоду з Ватиканом, признаючи його суверенною державою та даючи йому десятки мільйонів. У внутрішній політиці він шов по лінії, противній до соціалізму, не допускаючи до націоналізації підприємств за програмою соціалістичною й комуністичною. Однак передавши керу цілої держави в руки своєї партії, він поширив вплив держави на економічне життя краю, переміняючи в цей спосіб свою партію на шов у ролі рекету. Короткозору й себелюбну внутрішню політику закрито такими благими реформами, як точний відіздом поїздів та добу-

чи, як просушення болот. Найбільше нещасною для Італії одначе була Мусоліні загранична політика. Відчуваючи певно цілу мізероту внутрішньої політики, він повів у заграничній політиці лінію ультра-націоналістичну й ультра-мілітаристичну. Завдяки цьому фашизм став однозначним зокрайним націоналізмом. Він обіцяв італійцям, що поведе їх назад до слави старинного Риму. Він справді почав збільшувати Італію. В ті цілі передує занадто Етіопію, чим підбихав італійському національному чувству, що ще не переболіло поважних невдач Італії в попередній абіссинській війні.

Друга світова війна дала Мусоліні велику нагоду шантажувати противників. Колиб Мусоліні був до кінця остався в тому положенні, він міг би був справді добути колючого впливу Італії в світі. Однак, жадаючи слави й потуги жене таких людей нестримно до трагічних помилок. Такою помилкою збоку Мусоліні, що любив публічно чванитися своєю політичною непомильністю, було виповідження війни Франції на передостанній окупації Німеччиною. Цей крок зробив Мусоліні невідступним партнером другого такого божевільного диктатора-добничника, Гітлера. В кінцевім результаті такого кроку власне був недавній розстріл Мусоліні.

Встрівши в страшну модерну війну, маючи за собою тільки слабу економіку й мілітарно державу, Мусоліні шукав дешеві й легкі перемоги над якимось дрібним противником. З таким розрахунком він напав на Албанію й Грецію. І власне ця війна проти Греції була повним здемакуванням сили Італії під фашистським режимом. Невеличкий грецький народ розкрив перед цим свитом, що фашистська Італія це великий піхур, надутий повітрям. Погоня Мусоліні за славою старинного Риму закінчилася так, що він утратив не тільки всі добути власні, але навіть те, що Італія добула за конституційної монархії до фашизму. Розкрита слабкість Італії показала Аліантам, що дорога для їх меча до серця Осі йде через Італію. Як аліантські армії ввійшли в Італію, почався остаточний упадок фашистської влади. З тою хвилею показалося, що цінність італійського народу, що й Мусоліні будував через два-три літ, поправді накинена згорти та що вона не має ніякої внутрішньої основи. Коли Мусоліні повів у руки своїх політичних противників, не найшлося серед італійців нікого, що готов був за нього наступити шию, аби дрятувати його.

му життя, як це зробили для нього чужі, нацистичні парашутисти.

Вирятуваний з рук своїх ворогів серед власного народу, Мусоліні пробував відбудувати свою силу, але тут вже всім було ясно, що це йому не вдасться. Він шоправда ще накидався на тих, що зрадили його особисто, між іншим і на власного зятя, але це було тільки шукання жертви, яке проявляється в людях, що дробили безнадійно справу. Всім було ясно, що він зможе держатися тільки так довго, як довго буде держатися його товариш і покровитель, Гітлер. Доля поведла справу так, що в той час, як десь у Німеччині помирає від ран чи від божевільного атак Гітлер, тіло Мусоліні викинено на міську площу як падлину дикої звірини.

Відмовила йому доля в смерті багатьох річей, які здавалося, були йому найдорожчими. Вмирає не як диктатор, а як втіває з рідного краю, що шукає схоронища в одній з тих демократичних країн, які йому колись давали схоронище, а які він потім через двадцять літ дав як розсадник демократизації. Через ціле своє життя мав він амбіції великого народного трибуна, нічого не любив він так, як видолосити промову до великих мас народу; зібрати оплески юрби видавалося йому вершиною людського досяг. Любив це так, що вдовольнявся навіть, як ці оплески давали йому люди, спеціально на це зібрані, або силою стягнені. Та доля не дала йому перед смертю навіть нагоди сказати таку промову. І робив він за час своєї диктатури героїстичні пози й говорив італійцям проповіді про потребу жити небезпечно, себто по героїстично, але всі ці науки про героїстично його самого покинули в годину смерті, і сконав він як простий баягуз, летучий до останку: "Hi! Hi!" себто: "не стріляйте!" І говорив він італійцям про потребу великої родини, про любов матерей до дітей, і про родину, як основу нації, а тимчасом смерть захопила його, в товаристві не його жінки, або дітей, але в товаристві його любовниці, молодого італійки, що в своїй найвідштовхувала вжити потуги Мусоліні, аби добути славу фільмової зірки, а замість слави найшла ранню смерть. Відмовила доля Мусоліні навіть звичайного суду, де він міг би оправдуватися, немовби з п'яності за те, що він розправлявся з своїми противниками скритовийчними способами.

Панував навіть у старинній римській імперії, котрої славу Мусоліні хотів ре-восскресити, звичай не говорити про мерців нічого, тільки щось добре. І потім цих римлян може злого слова про Мусоліні й не говорять, але вони кажуть би написати мені листа". Шож гадаю, — напишу їй цього листа. Приладив все, що треба і питаю: до кого і якого характеру має бути письмо? Урядове може? Дівчина спалела. "Де там — каже — лист це до мого судженого... Ви розумієте?" Розумію... "Отже прошу писати... але потім ви самі уложіть його аксід: не йде про зміст, тільки щоб був зашпаний у словах і переконливий у почуваннях. Єдиний Роміо..." Чи я добре чую, панно Лідо? — питаю здивований, почувши власне ім'я. "Так — каже усміхаючися таємно, так він називається..." Якось ми врешті склали того листа, дівчина подякувала і пішла.

Мій друг схвилюваний перейшов по кімнаті, дослівно ступаючи по книжках. — Уяви собі мое здивування, коли на другий день поштар приніс мені лист, що я сам його писав. Пожди голубко — думаю собі — пожалуєш ти,

Л. Троняк (Париж, Франція).

Учитись з великих днів

Живемо в часах, коли плывуть одні великі події за одними, коли настають великі зміни, з тих змін можна і треба нам вчитись. Та, скаже дехто, ми вже так довго вчимося, а ніщо путне з того не виходить. Та проте такі треба вчитись, бо наш остаточний успіх залежатиме від того, чого і як ми вчимося.

Світ ступає вперед. Ще вчора модерні речі — сьогодні вже перестарілись. І так в усіх ділянках життя. Цей процес поступає так скоро, що ми не годні в ньому добре зорієнтуватися. В нашій типово східній психіці — ми реагуємо загальноповільно. Виходить часто так, що українці кинені до леу тисячі кілометрів від батьківщини, думає частенько такі своїми "загуменими" категоріями. Правда, на це можна глядіти з двох сторін. З одного боку — це добре, бо кажеться, українці не губить в чужому йому світі, задержує своє "я", заховує свої традиції і т. п. Коротко — українці, де він не був, задержує своє українство і... свій типово український підхід до справ. Ця ціла сильна в індивідуальності нашого народу — є позитивна, і є запорукою нашого майбутнього. Ми не ставемо ніколи бездумними машинами - роботами.

У нас безграничне стремління перетопити все, що приймаємо зі зовнішнього світу, на наш широк український лад, зуміємо — являється на чужоб оформити наш світ так, як ми його бажавмо бачити. На шість стійності і вірності нашому світові є теж запорукою, що в ньому ніколи не стануть панівати якісь південні, західні чи північні впливи. Вони стануть лише товчком до нових напрямів думок і діл, а перекуті та перетоплені українською духовістю, будуть широк українськими надбаннями. Прикладіть завершених процесів з різних ділянок нашого життя, що свідчать про вище сказане, на це доволі.

Це все відноситься однак до процесів в рідному краю, в Україні: де наш нарід живе на своїй землі і де кожній камінік і кожній кущик дає йому все, на кожному кроці, що певність, відвагу і довіра до діл і думок, що їх можна мати лише в батьківщині.

З другої сторони — повільність реакції й орієнтації не є щось гірше, ніж найгірше слово, коли вони юрбою переходять попри його тіло, скинене на публічній площі Міляна, масово на нього плюють. Мало віддай в історії людства таких драматичних упадків з вершин потуги й популярності на низини безсилля й безслави.

що на світ народилася. Та вона, бач, уникала мене. Аж за кілька днів я приловив її. Шож то — питаю, — жарті строїте собі з мене? — "Як я сміла би! — відповіла — я бажала собі пізнати вас, та не мала іншого способу на те."

— Чого ви не сказали мені всього просто в очі? — Я не мала сміливості.

— Не мали сміливості сказати, що "що"? —

— Що хочу з вами познайомитись.

— А тепер познайомилась уже?

— Та ніби...

Так я і з нею не договорився.

— Чим же це скінчилось? — питаюся.

— Та нічим. Думаю тепер над тим, чи вона таки зажагувала собі з мене чи направду шукала зі мною знайомства.

— Ну, і...?

(Докінчення на стор. 4-тій).

ІЛІЯ ЧАРКОВСЬКИЙ.

ЛЮБОВНИЙ ЛИСТ

— Значить — вона відіхалась! — Та воно мусіло якось скінчитися — здвигнув раменами мій друг розсівшись вигідно на кріслі. — Відіхалась, бо... бо батьки її перенесли до Гребеюва. Автім...

Мій друг усміхнувся, а далі мовчки задивився в ріг кімнати, де причаїлися вечірні сутінки. На столі, на долівці, на залізній причі — скрізь валялися порожні книжки. Невеличка шафа — і ця була ними заповнена. Ніде ніякого статку крім отих його німих дорадників.

Мене цікавила журба мого давнього шкільного товариша, що всіма силами старався бути реалістом, хоч на те ніяк не дозволяла його справді не-

реальна вдача. Вона мене цікавила і бавила разом.

— Може і не зірвала з тобою, — озиваюся — але ти своїм холодом заморозив її почування.

— Здивований — звернув лице до мене.

— Так гадаєш? — спитав.

— Може і так. Хто його знає...

Кивнув байдуже головою і відвернувся з неохотою.

— Гадаєш, що Ліда відіхалась огірчена на мене? — сказав по хвилі. І я так думаю. Їй завіси були яксь примхи в голові, хоч я заєдно пригадував їй, що ми живемо на землі, а не в країні казки. Так, нераз виникали між нами суперечки, коли вона ставила фантастичні гороскопи. Правду говориш,

по тім всім вона мусіла знеохотитися, тим більш, що якийсь там сальновий лев став дивини піддобриватися. Але я не винуватий, дабей...

Я вірив йому, бо він належав до тої породи людей, яка не всилі нікому вчинити кривду, хочби сама того бажала. В невинності мого друга я був свято переконаний, однак щоб його спонукати до признання, я повернув недовіркою головою.

Друг з глибоким докором глянув у мою сторону.

— Передусім — сказав сумовито — вона сама почала. Знаєш, який я до дівчат...

Тоді немов щось прочуваючи, як я міг ухилився. Але послухай мене! Я мешкав тоді у столаря на Жовківській... І так само, як тепер, жив тільки зі своїми книжками... Обставини від мене того вимагали. Увесь світ не обходив мене тоді крім тих цілей, що їх я собі поставив. Само собою, що серцеві справи мене ще найменше

обходили.

— Цікаво, чи зміниш коли своє відношення до жінок.

— Проте вже небаром зможу сказати. За пару місяців скінчу з цими проклятими скріпками, я стисну дилемом, а тоді... Але до іспитів ще багато води пропливе.

— Заздрю тобі твого замилування до праці.

— Смієся здоров, але тоді я буквально оминав всього, що могло мене відірвати від праці. Та мені наперекір лихо так завзялося.

— Хто?

— Ліда! Мешкала в тім самім будинку, тільки дещо вище, з батьком і матір'ю. Зовсім виразно провокувала мене своїм поведінням. А в мене були важкі справи, ніж само, як тепер, жив тільки зі своїми книжками... Обставини від мене того вимагали. Увесь світ не обходив мене тоді крім тих цілей, що їх я собі поставив. Само собою, що серцеві справи мене ще найменше

стилізації — я дуже просила

ВІД 1. КВІТНЯ ЦЬОГО РОКУ ДО ЧАСУ ВІДБУТТЯ 21-ШОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ КОЖНА ДЕЛЕГАТКА Й КОЖНИЙ ДЕЛЕГАТ ПОВИННІ ПРИЄДНАТИ СОЮЗОВИ КОЖНОГО МІСЯЦЯ НЕ МЕНШЕ ЯК ОДНУ НОВУ ЧЛЕНКУ ЧИ ОДНОГО НОВОГО ЧЛЕНА

ДЕРЖАВА

З якоїсь нагоди звернув увагу Сталін на те, що на міжнародних нарадах Британська Імперія має не один голос, а шість голосів: Зєдинене Королівство, Канада, Полуднева Африка, Австралія, Нова Зеландія, Індія. З якої причини? Бо кожна з них представляє окрему політичну цілість. Сталін, кажуть, нікому не вірить; він всіх підозрює. Шість голосів Британської Імперії на міжнародних зборах не давали йому спокійно спати; він бачив в тім підступ хитрих англійців, а як не підступ, то бодай можливість підступу в будучині. Як би перед підступом забезпечитися? Своім підступом. В грудні 1943 р. на конференції „великої трійці“ в Тегерані інформувється Сталін, ніби принагідно, в прем. Чорчіла про відношення британських доміній до Великої Британії. 1. лютого 1944 року оголошує Сталін декрет, яким признає 16 союзним республікам Советського Союзу право мати свої комісаріати закордонних та військових справ. Це викликає сенсацію. Дехто толкує це, як внутрішню реформу Советського Союзу без значіння в міжнародній політиці, дехто добачує в тім план Сталіна забезпечити собі на міжнародних зборах 16 голосів проти 6 британських. В Зєдинених Державах підноситься голоси, що як Сталін дістане 16 голосів, то Рузвельт повинен зажадати для себе 48 голосів — по одному за кожний стейт. А кожний стейт Зєдинених Держав вважає себе суверенним стейтом, самостійною державою. Сталін присів. Його хитрий план може пійти проти нього, бо 48 голосів Америки в додатку до 6 голосів Британської Імперії це остаточно 54 голоси проти його 16. Не добре. Мовчав Сталін цілий рік. Думав. Аж приходить конференція „великої трійці“ в Ятї. Там Сталін виходить з новим ланом. Не домагається на міжнародних конференціях голосу за кожну з 16 советських республік, бо вони справді не всі однаково розвинені. Однак, що скажете на те, як поставило домагаючи бодай за двома додатковими голосами — одного за Україну, другого за Білорусь? Президент Рузвельт мав бути думав засоромити Сталіна, бо відповів без великої застанови: Як Росія дістане три голоси, то й Зєдинені Держави зажадають для себе троє голосів. „Згода!“ каже Сталін. Прем. Чорчил, як представник Великої Британії — джерело цілого клопоту — мів на це тільки здвигнути раменами і сказати: Шож як ви так легко годитеся, то й я не буду противитися. Можете мати по три голоси.

Американський тижневик „Ньюсвік“ описує цю сцену трошки іншими словами. Кажує він, що питання про три голоси вирінуто в Ятї в такий спосіб: Сталін поставив през. Рузвельтові питання, чи Філіппини мають бути зарепрезентовані, чи ідеї, що їх ця одиниця заступає. У нас не відрізняється особи від принципу і через це у нас дуже часто зустрічаються непорозуміння... особистого характеру.

— Доля розвинула нас по ширшому світі. У ньому ми творимо собі свій власний світ, на зразок цього, що його носимо в серці. Півсвідомо ми змагаємо до його кращого оформлення... Зовнішній світ глядять на нас як на цілість.

Сьогодні багато пишеться у несвітній літературі й пресі про європейський Схід, що зачинається, як сказав один француз, там — де живі в пошесті головах хосю, де шляхи розмокли і де нарід довго жде по станціям на поїзди...

Ми додамо: де рідяться дола Європи, де астають до життя життєздатні народи, де могутні здібності східних слов'янських народів ждуть лиш змоги, щоб подарувати рідним краям і світові архитвори культури і техніки.

Великі умн Заходу вже від-

чувують, по строгій аналізі, снагу і невимому духову експанзію європейського Сходу. Аксель Шмідт пише про „Україну — край майбутнього“ і цей твір німці веліли знищити, коли їхні голодні орди залятали нашу батьківщину. У французькій пресі піддає нові думки до застанови і дискусії про європейський Схід проф. Зіґфрід і М. Моріак. Своєрідною реверсцією у світі стала надрукована у Швайцарії книжка Шубарта п. н. „Схід і Європа“. В Америці заговорив про Схід і Україну знаменитий мачінає американський публіцист В. Г. Чемберлін. Наша правда, що про неї Шевченко так гарно і пророче писав, дійсно виходить тепер щораз більше на денне світло. Бо коли Шубарт називає найбільшим філософом Європи, українського філософа Григорія Сковороду, що „його хотів зловити — та не зловив“, так, хоч він орудує весь час чужими нам назвами, ми знаємо сьогодні, а завтра довідається і п. Шубарт, що на Сході Європи існує, ділає і росте українська духовність. У склад нашої європейської Сходу входять другий з черги відносно чиста, висококультурний, сильний і здоровий український нарід.

Колеса історії нам не спинити. Заперечуванням чи непризнанням дійсності — ми легко попали в самообман, а то поставили самі себе поза дужки нашого світу, що розвивається на основі законів української землі, українських буйних степів, української природи, психіки, думки й духовності. Ми маємо право вірити в наше блискуче майбутнє. Всі позначки з різних ділянок нашого життя з останніх сто літ свідчать нам і доказують світові, що по закінченні боротьби за своє ім'я і назву, що була стерта з карти Європи, український нарід, як складова і провідна частина нового Сходу — буде шукати доріг і форм, щоб здобути і світом визнати ім'я закріпити і звеличити. Це ясне. Цим шляхом шлі перед нами усі життєздатні народи. Ось

В ДУМОК

Війна...

В історії людства не було століття без якоїсь більшої війни: В давньому Римі Нума Помпілій збудував був святищу богині війни Янусові і поручив, щоб її брами були замкнені лише на час миру. Та двері святини Януса були майже постійно відчинені... Не було миру.

І так по цілому світі! Перша Світова Війна, якої гаслом було „забезпечити світ для демократії“ (гасло Аліантів) закінчилась офіційно 11 вересня 1918 р.

Велику ціну заплатив світ за той кривавий експеримент... В роках 1914-1918 шістьдесят п'ять мільйонів людей покланено до зброї, одних за царя чи царя, других за демократію, а майже всіх, як голо-сілося, — „За Бога і край“...

Десять мільйонів було вбитих у боях, двадцять два мільйони ранених, п'ять мільйонів пропавших без сліду...

Матеріальні стради виносили двісті сімдесят біліонів доларів.

Страшна ціна! А кілька слів, кілька особистого щастя зложено добровільно чи насильно на вівтар Януса!

Та ці жертви, хоч які великі, не забезпечили світа для демократії. На руїнах вирости диктатури — як гриби по дощі.

І так світ опинився знову в огні і крові, а гаслом Аліантів є знову — демократія.

Кілько буде коштувати ця друга світова війна, ще не знаємо, але ціна буде цілком певно страшна. Та думка, що історія повторюється, що за двадцять чи двадцять п'ять літ буде нова подібна війна, ще страшніша. Така думка повинна застановити навіть циніка.

Пізно...

Я не раз і не два питав себе і других, чому мною із наших імпрез починаються часто далеко поза оголошений час. Одного разу пішов я на Шевченківський концерт, що був заповнений на шість годину вчора, а почався точно в годині семі.

Здається, що цей звичай опізнання привезли наші люди із старого краю, де годинник був рідкістю. Це так було тоді, коли кілька десятиліть тому сонце заступало цей винахід. Іване, пізній Іване, вставав таке сонце „вобіда“! Знов іншим разом, „на дві коцери“ — кликала Іваниха на свій

го супруга. І Іване вставав, чув, хапав потилицю і брався до діла...

Деколи Івана покликати до суду, і тоді, щоб не спізнитися, бо „пани не будуть чекати“ — він приходив дуже завчасу і годинами висиджував на сходах „суду“.

Та тут у новому світі, у світі бізнесу й індустрії, без годинника жити просто неможливо. Попробуй прийти до роботи запізно... І до роботи, до фабрики, до майни йдуть наші люди на час, але не на концерт.

Така практика дуже негарна й некультурна; від неї чути лінінство, байдужність.

Відш пізно на концерт! Чому? Чи не маеш досить пошани, скажам, для Шевченка, щоб на час явитися на його святи. Думаю, що не раз такий „пізний“ хоче показати, що він такий важкий, що на нього почекають. І у многих випадках люди чекають. Також велика страта часу і за такої практики. Бо як сотки людей чекає одну годину — то це сто годин змарнованих.

Нераз цілі громади спізнюються; од дають Шевченківський концерт в половині квітня замість на початку березня. Це свідчить, що в нашому народному житті якась недостаток; бракує в ньому порядку, точності, запалу, лету. А прецінь Леся Українка такого собі бажала: „Я хочу, щоб українці стали вірлами!“

У недічний Миський Бібліотеці в Філадельфії є кілька українських книжок, чи то книжок про Україну. Там я доглянув історію України Михайла Грушевського, на англійській мові, дар — „Українієн Нешел Віменс Ліг оф Америка, Інк.“

Книжку подаровано, до бібліотеки з початком 1942 року. Ну, і чи читають нашу історію? До цього часу книжка була визнена двадцять п'ять разів, постарілась і вже носить сліди зуба часу і уживання.

Хто читав її? Професор історії у котромусь із філадельфійських університетів? Редактор? Не знаю! Може не один із тих читачів „відкрив Америку“ — тобто нову націю, про яку знов мало або ніщо. Він — той читач — певно думав і говорив з іншими про своє відкриття.

Так, книжка в публічній бібліотеці робить свою роботу тихо та певно! Памятаймо за це!

Наум.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШКАГО, ІЛЛ.

Рішили поперти морально й матеріально Український Конгресовий Комітет.

Ліга Американців Українського Походження запросила делегатів шікаговського громадянства на річні збори в дні 21. квітня, на яких обговорено наше народне життя в Америці, а зокрема працю і завдання Українського Конгресового Комітету. Вислудом тих нарад являється отсей Комунікат:

Українська шікаговська громада рішила на своїх Річних Зборах з дня 21. квітня 6. р. голосами своїх делегатів зібраних на запрошення „Ліги“ Американців Українського Походження“ зайняти наступне:

1. Вважає дуже потрібним вислати українську делегацію до Сан Франсиско, щоб там, де лише можна, боронити українську справу.

2. Того роду делегація має бути вислана Українським Конгресовим Комітетом, бо лише він всеціло репрезентує і повноправно заступає українську збірноту в Злучених Державах.

3. Українська громада в Шікаго дасть Українському Конгресовому Комітету як моральну так і матеріальну піддержку на висилку тої деле-

гації і на інші потреби.

4. Щоби слово закріпити ділом Ліга Американців Українського Походження залуцає чека на суму \$303 і листу жертв, що зложили на згадану цілі.

5. Ліга Амер. Укр. Походження скликає на день 20-го травня п. р. „Масове Віче“ в Шікаго для докладного вироблення дальшого плану праці й зібрання фондів в користь української справи!

Отсей комунікат підписали за Лігу Американців Українського Походження: Роман І. Смур як голова, а Тарас Шпікула як секретар.

На згадану суму зложились жертви таких жертводавців: по \$25: адв. Роман Смур, Тарас Шпікула, Степан Куропас, Антін-Партика, Н. Н. Михайло Петрів, і Бр. Св. Николає, від 106 У. Н. Союзу; а \$15: Братя Олені; по \$10: Іване Меґас, Іване Дужанський, Михайло Поді, Дмитро Дакун, і Василь Музика; по \$5: Ізидор Левтук, Іванка Поділа, Василь Пилиповно-правно заступає українців, Дмитро Максимук, „Максим Федиский, Олекса Любас, Филип Васильовський, Михайло Баран, Іване Сливка, Бр. Св. Стефана, від 221 У. Н. С. Григорій Матвій, і д-р Серальну так і матеріальну піддержку на висилку тої деле-

гації і на інші потреби.

На це наглядая: „Ти скорше могаб піднести у них температуру, ніж її мірити“

ЖАРТИ

Життя у воєнному часі.

В однім ресторані в Шікаго завішані на стінах записи до гостей, щоб вони були вибачні коли услуга не є відповідна, бо це воєнний час. У записі сказано між інш.: „Ми не прохаємо у Вас прихильності, але як у Вас є якась вирозуміння, то ми його використаємо“. У записі поданий на те такий приклад:

Одна наша вейтерка в часі, коли подають сніданка, принесла на замовлення гостеві каву й припечений хліб. За десять мінут вона шойно принесла замовлений сок з помаранчі. Гість висловив своє негодування, бо дівчина повинна була принести наперед сок, а потім каву. Але дівчина, не втіма бита, питається гостя: „Чи ви женаті?“ — „Так, я женатий, але що це має спільного з вашою обслугою?“ допитується гість. — „Як ви женаті, то чому ви не снідаєте дома?“ пояснює дівчина.

Мірило гарячки.

Молода дівчина з ясно-червоновим волоссям зголошується до шпиталю на роботу при пацієнтах. Запитує її наглядая у шпиталі:

„А що ти могаб тут робити, дівчинко?“

„Та я, гм, та я... я могаб

мірити, що вернемось у рідний край. І вже тому нам треба старатись, щоб в Україну не принесли лиш „великих слів велику силу“.

Ми повинні вірити, що великі будні, що безупинно гудуть все новими подіями, всетаки повернуть нас нашої Матері, нас усіх — Україні.

На ясні зорі, на тихі води...

Невидимий чоловік

ДУЖЕ ШКАВА ФАНТАСТИЧНА ПОВІСТЬ Г. Г. Веллса.

Сторін 180. — Ціна 50 ц.

Замовлення вря з належністю слати до:

„SVOBODA“ P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

З Канади треба платити тільки американською валютою.

мірити температуру хворим.

На це наглядая: „Ти скорше могаб піднести у них температуру, ніж її мірити“

ІЛЮСТРОВАНА

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

з додатком

НОВОГО ПЕРІОДУ

ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

за роки від 1914 до 1919.

Написав

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ

Ціна \$3.00.

Ця книжка обов'язково повинна бути в кожній українській хаті.

Замовлення вря з належністю слати до:

„SVOBODA“ BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

З Канади треба платити тільки американською валютою.

КНИЖЕЧКИ

— для —

МОЛОДИХ ЧИТАЧІВ

ДЛЯ САМИХ

НАЙМОЛОДШИХ.

Нині, коли кожній дитині, кожній хлопцеві і кожній дівчині, читає книжечки з наймолодших літ, не можна й наших дітей, хочби наймолодших, лишати без книжечки.

Наступні книжечки можуть ушасливити молодих читачів:

ЗОЛОТА РИБКА, Митрополита, Віршована казка з ілюстраціями А. Манастирського. Ціна 15 ц.

ЛИХО З ВОГНЕМ, віршоване оповідання для молодих. Написав Дід Модест, ілюстрував А. Манастирський. Ціна 15 ц.

ПРИГОДИ КАЧУРИКА, написав Б. Герц, з рисунками. Ціна 15 ц.

ПЕТРУСІВ СОН, оповідання, написав Модест Левинський, ілюстрував Е. Козак. Ціна 15 ц.

МАТИ - СТРАДАЛЬНИЦІ. Образець із побуту українських виселенців в таблиці. Написала Маріяка Платіярка, ілюстрував А. Манастирський. Ціна 15 ц.

ВСІ ЦІ КНИЖЕЧКИ РАЗОМ 50 ц.

Замовлення слати до:

„Svoboda“ BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—Bergen 4-0237—Bryant 9-0582

WAGE MANPOWER COMMISSION EMPLOYMENT REGULATIONS

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сущі робітники повинні мати посвідку, що вони є до розпорядженості. При переміщенні до менш суттєвих робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтєд Стейтс Емплоїмент Сервіс“. „Критичні“ робітники потребують те обох посвідок.

ПОТРЕБНО МУЖЧИН

Мужчин — середнього віку
Легка портфеска робота
Гарніш
Става робота в доголівній фірмі
\$35 тижнево, 48 годин
Gladstone Brothers
472 Grove St., Jersey City, N. J.

Мужчин до першаву і ресів, клерка
Мусять мати лайсенс драйвера, овертайм, повенна нагода, також помічниця ресівній клерка, не треба лайсенсу драйвера, добра платня
Durham Dye Works
46 W. 19th St., Weehawken, N. J.

МУЖЧИН—ФАБР. РОБОТА
НЕ ТРЕБА ДОСВІДУ
80¢ на годину, час і пінс на овертайм.
Телефонуйте Mr. Yates, AS. 8-3000
RUG RENOVATING CO.
14-38 33rd AVE., ASTORIA, L. I.

РУЧНИХ ТКАЧІВ
Досвідчених
волимо у віці понад 40 літ
на Jacquard Looms
5-денний тиждень
час і пінс за овертайм після 40 годин
Овертайм за суботи
Става робота
Добра платня, приймлі роб. умовини
SCALAMANDRE SILK
37-24 24th St., Long Island City

ОПЕРАТОРІВ
дві підса юніон спеціальні машини
ДОБРА ПЛАТНЯ
Суща робота
WHITE TENT & CANVAS CO., Inc.
84 White St., New York City

FREIGHT HANDLERS
ЛЕННА ПЛАТНЯ
Час і пінс після 8 годин
PENNSYLVANIA RAILROAD
Головствє 275 Bowery або
Room 204, 110 W. 42nd St., N. Y.

ПОТРЕБНО МУЖЧИН

Залізних робітників — ковалів
Досвідчених, досить овертайму
добра платня
Повенна нагода
A. P. Williams
438 E. 102nd St., N. Y. C.

ПОТРЕБНО ЖЕНЩИН

ФЛОП ГЕРЛІС. Жінки, діточі спінні
убрання. Найвища платня. R & L
818 McDonough St. Bklyn. G. L. 5-6153

МОЛОДОЇ ДІВЧИНИ, робота в малім
платм. офіс, не треба досвіду. Market
Contracting, 317 Greenwich St. N. Y.

ОПЕРАТОРОК, зів-зів і звичайні
машини. Також учениці, кілька-годо.
робота. Добра платня. Става робота
і по айїни. Giftman Co., 4723 Bergen-
line Ave., Union City, N. J.

ОПЕРАТОРОК
досвідчених на Singer Machines
СТАВА РОБОТА, ДОБРА ПЛАТНЯ
Добрі години
CADILLAC SPORTWEAR
327 WEST 16th St., N. Y. C.

Чемберлейд і клінери, добра платня,
добрі години, приємне оточення.
Hotel Surrey, 20 E. 76 St., N. Y. C.

ПОТРЕБНО МУЖЧИН
І ЖЕНЩИН

ГОТЕЛЕВИХ РОБІТНИКІВ
Жінки і мужчин—без різ. на вік.
Добра платня—у всіх департаментах.
Става посала
Досвіду непотрібно.
БЕЗ ОПЛАТИ АГЕНЦІЇ
Do Gotelevis McAlpin, New Weston,
Winstown, Wellington, і інших
KNOTT HOTELS
Безплатна услуга затруднення
234 7th Ave., bet. 23rd & 24th Sts.
Сущі роб. потр. посв. звільнення.

AMERICAN HEROES

DURING the amphibious invasion of Southern France, Lieut. Ray Hamilton Allen, U.S.N.R., led his unit close to an enemy held beach and delivered withering rocket fire against hostile defenses. By his cool courage and inspiring leadership under fire, he contributed materially to the effective neutralization of enemy defenses. For this heroic service he received the Bronze Star. Amphibious warfare requires scores of ships and it takes War Bonds to provide them.

тим самим шкодить Америці. Наш ширий, але часом неосвідомлений громадянин змісця настрашиться і не підтримає домагаючого нашого проводу, але ще й з більшовиком та з отаманщиною нераз закличет: „Таки наш провід не хоче вільно-го Львова“.

От і маєте громадяни вияснення. Та як із тим виясненням дістатися до безкритичного „русина“, то на це ніхто не наводить ради.

Крім цього треба згадати, що вияснювання українського положення не є єдиною працею нас самих чи нашого проводу. Так проти нас іде зорганізована сила наших ворогів, і то ворогів сильних, могутніх. А як наш провід не викажеться успіхом праці, то наш простодушний громадянин зараз знеохочується і замість дати ще сильнішу підтримку, він ще й сам знеохочується, або навіть підпомагає акцію ворога.

Ось це все треба мати на увазі, заки прийдемо до розбору праці нашого проводу.

Колиж йде про провід, то треба пам'ятати, звідки він узявся. Отже Український Конгресовий Комітет був створений на Українським Конгресі у Вашингтоні, а перевибраний на другім конгресі у Філадельфії. Якщо цей провід не домагає, треба сказати в чім недомагає і зажадати від нього доповнення праці. Але, заки хто поставить таке жадання, мусять наперед запитатися, чи наші провід має відповідні фонди від нашого загалу. Як нема відповідних фондів, то може бути двоєчка причина: Або провід не жадає їх від нас, або ми не даємо. Коли читаємо наші газети, то майже в кожнім числі находимо пригадку: „Жертви посилати на адресу...“. Чи це не вистарчає для тямучих людей? Хіба, що хтось може думає, що провід має лише збирати гроші, а не робити за них роботи. Певно, як хто так поставив справу, то хай іде спати... Провід має дістати фонди на працю, а ця праця така різнородна, що мало хто збагне. Правда, є в нас ще органі-

Любовний лист

(Докінчена по сторони 2-гої)

— Я рішив поспробувати й методи. Напишу лист до її товаришки Марусі і заадресую до неї.

— Я не знав, що на це скажуть і пішов. Приходжу на другий день. Бачу в кімнаті порядком і на стіні чудову картину цвітів.

— А це що?

— Я почав п'ять разів писати лист і не виходить. Видко, що писати для інших це легше. Я рішив купити цвітів, і відслати Ліді. Коли вона догада-

ється від кого, тоді вже напишу лист.

— А якже ти будеш знати, що вона догадається?

— Коли не буду знати... то запитаюся листовно, чи дістала.

Я вийшов від нього, щоб принести термометер. Хлопчик напевне мав гарячку „амороза“.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
847 N. FRANKLIN STREET
PHILADELPHIA 23, PA.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Помер, довголітній, член Тов. Укр. Клубу Поступового, від. 70
У. Н. Союзу в Джерсі Сіті, Н. Дж.,
АНДРІЙ ВОЗНЯК.

„Повинний походив із села Рек-
на, пов. Горлиць, Західна Украї-
на. До У. Н. Союзу вступив у
1911 р. Поглинив у смугу йїну
Аїну, сїна Івана, що служили при
амер. армії, дочок: Марію замуж-
ню Далас, Гелену замужню Шмід-
цер, і Любу.

Похорон відбудеться в середу,
2 травня 1945, в годині 8-рано,
зид. ч. 78 Сусєс уль, до укр. гр-
мат. чермен св. Петра і Павла при
Сусєс і Грін уль, а відтак на
шантар Goat Нейм при West Side
Евєні.

Просимо членів Тов. Укр. Клубу
Поступового, від. 70, які вільні
від праці, взяти участь у похоро-
ні. — В. П. П.

В. Кушнір, сєкр.

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частях
знаменитого повістєра
Уласа Самчука

Сторін 194. — Ціна \$1.00.
Замовлення разом з належністю
слати до:

“Svoboda”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.

3 Канади замовлення треба пла-
тити американською валютою.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

— М. П. — Не можемо викори-

статися. Ось те „на чужині“ бу-
ло добре тому 30 років, але
не тепер. Тепер треба „снити
про весну“ на дещо інший лад,
щоб відповідав твердій дійс-
ності. Так нам здається!

“The purpose of this work is to present the principles of Ukrainian grammar in English for those who would like to learn the Ukrainian language. It is hoped that the grammar will meet the demand of both Ukrainians and non-Ukrainians: the former desiring to gain a proficiency in the language, and the latter wishing to get an understanding of it.”

From the Foreword to—

Ukrainian GRAMMAR

— by —

ELIAS SHKLANKA, M. A. (Chicago)
\$1.25.

Svoboda Bookstore
P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ
ШЛУНКА, ШКИРИ, НЕРВІВ
ГЕМОРОЙДИ І ІНШІ ЗАПАЛЕННЯ КИШЬОТ-КИШКИ
Нирок, міхура, шлунок і внутрішностей забороняє.
Катар і хронічні боляки, біль у кріпках, загальне ослаблення і хронічний ревматизм і састигу. Лучі Екс. екзамінація крові і мочі запевняє докладну діагнозу і відповідне лікування. Застригування, коли вказане. Зайдіть сьогодні на пораду. Мужчин і Жінчин лікуємо модерними методами з швидкою полєкшею.
Всі хронічні недуги лікуємо науково.
ОПЛАТА УМІРКОВАНА — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ \$2.
DR. ZINS (28-літнє заведення)
110 EAST 16 STREET, N. Y. NEAR UNION SQUARE
Щоденно від 9 г. рано до 7 г. вєщ. У неділю від 9. рано до 2. noon.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРОВІД С. А. ДЕ НАША РОБОТА?

Як у розмовах так і в деяких дописах чути нарікання, що ми не маємо проводу для оборони поневоленого українського народу. Кажуть навіть, що наші провідники поховалися і не виказують належної праці, як це бувало попередніми роками.

Ці закиди треба проаналізувати й видати справедливую оцінку. Наперед треба ствердити, що само положення є важке. Союзник Америки є рівночасно ворогом України, як вільної й незалежної від Росії держави. Нашим обов'язком є ставати з союзником до перемогти над спільним ворогом, а заразом пробувати оборонити український нарід від винищення, якого допускається не тільки німець, але й наш союзник. Коли хто порівнює вильзовну акцію громадян українського роду з подібною акцією інших громадян, хай візьме й це положення під увагу. Отже, як хто з американців українського роду дібється розмови з американським урядом, то вже сама розмова не легка, бож треба мати на увазі інтереси Америки, а притім і оборону поневоленого українського народу.

Покликуватися на те, що, мовляв, інші представники більше діяльні, не має порівняння. Майже кожний нарід має свою державу і тому має представництво дипломатичне у Вашингтоні. Отже державні народи мають своїх урядових людей, що за них говорять, а в нас є цілком інакше.

Друга справа така: Отаманщина в нас не переводиться. Це було нашим історичним прокляттям і ми з цього ще не виділилися. Горбатого хіба аж могила напрустє. Тепер появилася в нас отаманщина навіть у допомогівій справі. А як є отаманщина і люди при цій нагоді хочуть вийти наверх із своїми амбіціями, то рядовики змісця мають оправдання. Мовляв, „не знаю, на чні руки складати допомогу. Ліпше зажадати, аж самий ви-

шлю“. А то не правда. Бо хто хоче давати поміч, той знає, як дати і кому дати. Отже не доводилося до проводу дошлюють отамани, а для себе домагаються признання за кириною.

Третьою бідою є наша незорієнтованість. Ледви якийсь большевик або зміновіховець поведе агітацію, щоб вислати до уряду протести проти зазіхань поляків на Львів, то не один із ширих українців зараз це потверджує: „Аякже, та то знаменита робота. Таки правда, а наші провідники нам того не кажуть“. Але ось що: Як большевик каже вам вислати телеграму, щоб Львова не дати Польщі, то йому це легко. Бо то Совети вже прилучили Львів для себе. Після них, хто не хоче Львова для Польщі, то це значить, що хочє для большевиків. Через те український провід має важку проблему. Тому, як казати, щоб Львова не віддавати полякам, то водночас треба зазначити, щоб не віддавати його москалям, бо Львів є на українській території. Отже треба домагатися самостійної української держави і признання Львова для незалежної України. Та як так справу поставити, то большевики зараз страшатъ наш загаль, що наш провід розбиває Росію, отже

ТАРЗАН, ч. 1168. Очайдушний крок.

“MY HEART IS SAD, GULWA SOBBED; BUT I MUST KILL YOU FOR EVIL DEMONS POSSESS YOU.”

„Мое серце крається з жалю“, Гулва плакав, „але я мушу тебе вбити, бо в тебе вселені злих дух“.

Тарзан знав, що запевняти про свою невинність на ніщо не придасться, бо ці прості люди йому не повірять.

Тому він здався на чин: він копнув Гулану в руку. Ніж упав, а серед заворушення Тарзан вирвався з рук.

„Вбити його“, кричав Гулва. „Вбийте його, поки він убо вачі“

RADIO.

ПРОВІДЕНС, Р. АИ.
Хор ім. М. О. Гайворонсько-го, під управою п-ні Ірини Желехівської-Кунаевич, від-сїває ряд воскресних пісень в неділю Воскрєсення Христо-вого, 6. травня 1945, зі стації W.J.A.R. від 1:00 до 1:15 по-полудні. А друга програма зі стації W.E.A.N. — 8. травня, у світлий вівторок від 7:45 до 8:00 вєсєр.

ДЛЯ КРАШОГО ЗАВТРА...
КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ЦЕРКОВНІ ПІСНІ

3 НОТАМИ
50 центів
один примірник
Замовляйте у китарні
“SVOBODA”
JERSEY CITY 3, N. J.
83 GRAND STREET

ТИСЯЧА

Й ОДНА НІЧ

АРАБСЬКІ ОПОВІДАННЯ
Ціна:
Часть I. 40 ц.
Часть II. 40 ц.
Замовлення враз з належністю слати до:

“SVOBODA”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.

3 Канади треба платити тільки американською валютою.

МИРОН ЛІТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Об-луга шира і чєсна
801 SPRINGFIELD AVENUE,
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

І вичє
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТІ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN FUNERAL HOME

433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
заряджує погребам по ціні так вичєсно як \$150
ОБСЛУГОВАЄМО

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th St., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ПРЕДІ

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Занїмается похоронами в БРОНКС, БРООКЛІН, НЬЮ-ІОРК І ОКОЛИЦІХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel: ORchard 4-8388
BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 185 St.)
BRONX, N. Y.
Tel: MEtrose 5-6877